

Co-funded by
the European Union

BEYOND BORDERS: HERONTDEKKING VAN PREHISTORISCHE KUNST DOOR MIDDEL VAN CUCUTENI-KERAMIEK

PARTNER: Nationaal Museumcomplex "Moldavië"

LAND: Roemenië

COMPLEXUL
MUZEAL
NAȚIONAL
MOLDOVA
IAȘI

Inhoudsopgave

<i>1. Introductie</i>	2
<i>2. Aard van de werkzaamheden</i>	5
<i>2.1 Doelstellingen van de activiteit</i>	5
<i>2.2 Beschrijving en methodologie van de activiteit</i>	5
<i>2.3 Hulpmiddelen en bronnen</i>	6
<i>2.4 Voorgestelde integraties</i>	7
<i>3. Debriefing en feedback</i>	8

1. Introductie

Kunst is een universele taal die grenzen en tijdsperiodes overstijgt. In deze activiteit zullen volwassen leerlingen de rijke artistieke en symbolische wereld van de Cucuteni-Tripolye-beschaving verkennen - een van Europa's oudste en meest mysterieuze prehistorische culturen. Door hands-on betrokkenheid bij de decoratieve kunst van Cucuteni-keramiek, worden leerlingen uitgenodigd om na te denken over de continuïteit van culturele identiteit, creativiteit en menselijke verbondenheid door de eeuwen heen.

De Cucuteni-cultuur, die bloeide tussen 4800-3000 v.Chr. in wat nu Roemenië, Moldavië en Oekraïne is, produceerde zeer geavanceerd aardewerk met ingewikkelde geometrische ontwerpen en levendige kleurschema's. Deze activiteit gebruikt Cucuteni-keramiek als springplank om te begrijpen hoe artistieke expressie kan dienen als zowel persoonlijke identiteit als collectief geheugen - en biedt een krachtig startpunt voor discussies over Europees erfgoed, interculturele waardering en duurzame tradities.

Door zich bezig te houden met oude technieken en symboliek voor het maken van keramiek, zullen leerlingen nadenken over hoe cultuur wordt bewaard, getransformeerd en opnieuw verbeeld in moderne contexten. Deze workshop nodigt deelnemers uit om niet alleen culturele waarnemers te worden, maar ook scheppers - het verleden opnieuw te interpreteren om het heden te informeren en de toekomst vorm te geven.

De activiteit "**Herontdekking van prehistorische kunst door middel van Cucuteni Ceramics**" is diep geworteld in de waarden van de Europese Unie en sluit aan bij de overkoepelende doelstellingen van het **ONE Culture-project**: het overwinnen van nationalisme en euroscepticisme door cultureel bewustzijn, gedeeld erfgoed en creatieve expressie.

Verbinding met de kernwaarden van de EU

- **Solidariteit:** Door zich bezig te houden met het gedeelde prehistorische verleden van Europa via de Cucuteni-Tripolye-beschaving, erkennen deelnemers gemeenschappelijke culturele wortels die de moderne nationale grenzen overstijgen. De collectieve waardering voor oude tradities bevordert een geest van eenheid, samenwerking en wederzijdse steun.
- **Democratie:** De workshop is gestructureerd rond inclusieve dialoog, creatieve vrijheid en respectvolle reflectie, waarbij deelnemers worden aangemoedigd om hun perspectieven te uiten en de geschiedenis door hun eigen lens te interpreteren. Deze participatieve aanpak modelleert democratisch leren en waardeert de inbreng van elk individu.
- **Vrijheid:** Artistieke expressie staat centraal in de activiteit. Deelnemers worden uitgenodigd om voorouderlijke symbolen en motieven creatief te herinterpreteren en zo hun vrijheid van denken en verbeelding uit te oefenen. Dit proces viert culturele vrijheid en bevordert tegelijkertijd een verantwoorde reflectie op erfgoed en identiteit.
- **Culturele diversiteit:** De activiteit erkent en eert de diversiteit binnen het Europese culturele erfgoed door zich te concentreren op een minder bekende, maar zeer geavanceerde beschaving. Het benadrukken van Cucuteni-kunst bevordert de interculturele dialoog en breidt het verhaal uit van wat 'Europese cultuur' is.
- **Duurzaamheid en verantwoordelijkheid:** Het gebruik van natuurlijke materialen, traditionele technieken en discussies over oude milieubewuste praktijken sluiten aan bij de EU-doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en verantwoord burgerschap.

Bijdrage aan de doelstellingen van het ONE Culture-project

Het ONE Culture-initiatief probeert nationalisme en euroscepticisme tegen te gaan door de nadruk te leggen op culturele verwevenheid en gedeelde Europese identiteit. Deze activiteit draagt bij door:

- Het terugwinnen van een gemeenschappelijk Europees cultureel erfgoed met grensoverschrijdende invloeden (Cucuteni-Tripolye-sites zijn te vinden in Roemenië, Moldavië en Oekraïne)
- Aanmoedigen van kritisch denken over identiteit, herinnering en erfgoed als dynamisch en gedeeld in plaats van vast en exclusief
- Creatief onderwijs gebruiken als instrument voor empathie, inclusie en maatschappelijke betrokkenheid
- Een positief verhaal vertellen over de diepgewortelde diversiteit van Europa en trots zonder uitsluiting bevorderen

Door emotioneel en intellectueel met prehistorische kunst om te gaan, verwerven leerlingen niet alleen culturele kennis, maar reflecteren ze ook op hun plaats binnen een breder Europees verhaal. Dit stimuleert een sterker, inclusiever gevoel van verbondenheid, zowel lokaal als wereldwijd.

Doelgroep en inclusiviteit

Doelgroep

Deze activiteit is in de eerste plaats bedoeld voor **volwassen lerenden** van 18 jaar en ouder met verschillende achtergronden. Het is geschikt voor:

- Deelnemers aan programma's voor volwasseneneducatie of een leven lang leren
- Leden van lokale gemeenschappen met interesse in geschiedenis, kunst of culturele identiteit
- Museumbezoekers en groepen cultuurtoerisme
- Deelnemers aan Erasmus+-uitwisseling
- Opvoeders, kunstenaars en facilitators die op erfgoed gebaseerd leren verkennen

Er is geen voorafgaande artistieke of historische kennis vereist - nieuwsgierigheid, openheid en bereidheid om creatief bezig te zijn zijn de enige vereisten.

Inclusiviteit:

De activiteit is zorgvuldig ontwikkeld om **toegankelijk, gastvrij en aanpasbaar te zijn** voor een grote verscheidenheid aan leerlingen. Inclusiviteit wordt geïntegreerd door:

- **Culturele toegankelijkheid:** Het gebruik van universele thema's zoals identiteit, symboliek en creativiteit om deelname uit te nodigen met verschillende culturele en taalkundige achtergronden.

mpelige materialen: Alle gebruikte gereedschappen en materialen zijn betaalbaar, vertrouwd, waardoor deelname mogelijk is, ongeacht sociaaleconomische status of sniveau.

- **Flexibele facilitering:** Instructies en ondersteuning worden aangepast op basis van de behoeften van de deelnemers, met mogelijkheden voor één-op-één begeleiding, herhaling en non-verbale communicatie.
- **Creatieve vrijheid:** Deelnemers worden aangemoedigd om de Cucuteni-symboliek op persoonlijke manieren te interpreteren, waardoor verschillende identiteiten, overtuigingen en ervaringen kunnen worden uitgedrukt.
- **Reflectieve dialoog:** Groepsdiscussies worden gemodereerd om respect, empathie en actief luisteren te bevorderen, zodat elke stem wordt gehoord.
- **Aanpassingsvermogen:** De activiteit kan worden aangepast voor intergenerationele groepen, personen met een handicap (bijv. visuele hulpmiddelen, tactiele componenten) en meertalige deelnemers (via visuele aanwijzingen of vertaald materiaal).

Door prioriteit te geven aan openheid, respect en creativiteit, dient deze workshop als een model voor inclusieve culturele educatie die deelnemers in staat stelt hun unieke perspectieven te verkennen en te delen.

De duur van de activiteit is 90 minuten.

2. Aard van de werkzaamheden

2.1 Doelstellingen van de activiteit

Aan het einde van deze activiteit zullen de deelnemers:

Krijg een historisch en cultureel begrip van de beschaving van Cucuteni-Tripolye en haar artistieke erfenis.

Pas principes van visuele expressie toe door keramische kunstwerken te maken die zijn geïnspireerd op Cucuteni-motieven en -technieken.

Denk na over hoe artistieke tradities gemeenschappen over tijd en grenzen heen met elkaar verbinden en interculturele dialoog en waardering bevorderen.

Ontwikkel vaardigheden op het gebied van observatie, analyse en zelfexpressie door je bezig te houden met prehistorische kunstvormen.

Ervaar een tactiel en reflectief creatief proces dat oude praktijken koppelt aan moderne waarden zoals duurzaamheid, identiteit en gemeenschap.

2.2 Beschrijving en methodologie van de activiteit

Duur: 60–90 minuten

Groepsgrootte: 5 tot 20 deelnemers

Indeling: Persoonlijk (museum- of gemeenschapsruimte)

Stap 1: Introductie en ijsbreker (10 min)

Deelnemers worden verwelkomd en krijgen een kort overzicht van de Cucuteni-beschaving. Er wordt een inleidende vraag gesteld:

"Wat weet jij over de oudste beschavingen van Europa?"

De facilitator geeft een korte geschiedenis van het Paleis van Cultuur in Iași (bijlage 1), waarbij lokaal erfgoed wordt gekoppeld aan grotere Europese verhalen.

Stap 2: Begeleide museumverkenning (10 min)

Deelnemers worden kort rondgeleid door een tentoonstelling (fysiek of virtueel), in ons geval een met de titel "Cucuteni: een uitstapje naar het universum van een grote prehistorische beschaving". De nadruk wordt gelegd op symbolische elementen, kleuren en handwerktechnieken.

Stap 3: Interactieve presentatie (12 min)

Een PowerPoint-presentatie gaat dieper in op de sociale structuur, artistieke stijlen en kosmologie van de Cucuteni-beschaving (bijlage 2). Deelnemers observeren visuele voorbeelden en bespreken belangrijke decoratieve thema's zoals spiralen, trichromatisch kleurgebruik en symbolische dieren.

Stap 4: Creatieve workshop – Ontwerp je eigen keramiek (30-40 min)

Elke deelnemer ontvangt een keramisch stuk (of sjabloon) om te versieren met behulp van traditionele Cucuteni-kleurenschema's (zwart, rood, wit) en motieven. De facilitator ondersteunt de deelnemers met patroongidsen en kleurenkaarten. Reflectievragen begeleiden de deelnemers tijdens het proces:

Welke symbolen resoneren met jou?

Hoe zou je een modern verhaal uitdrukken met behulp van oude vormen?

Stap 5: Delen en reflecteren (5-10 min)

Deelnemers tonen hun werken en bespreken hun creatieve keuzes. De facilitator stelt vragen:

Wat vond je verrassend of zinnig?

Hoe sluit deze ervaring aan bij je eigen culturele wortels?

Materialen en bronnen

Introductie-presentatie: "De mysteries van Cucuteni-keramiek"

- Gereproduceerde keramische voorwerpen of sjablonen
- Acrylverf in wit, rood, zwart
- Penselen, schorten, watercontainers, schoonmaakmiddelen
- Patroongeleiders en motiefkaarten (spiraal, meanders, zoömorfe figuren)
- Optioneel: model keramische stukken ter referentie

2.4 Voorgestelde integraties

- Deze activiteit is geschikt voor:
- Educatieve programma's van het museum
- Workshops kunstgeschiedenis of cultureel erfgoed voor volwassenen
- Initiatieven voor levenslang leren in gemeenschapscentra
- Erasmus+ interculturele dialoogsessies
- Workshops over traditionele ambachten en duurzame kunstpraktijken
- Het sluit goed aan bij onderwerpen als:
- Culturele identiteit en erfgoed
- Artistieke expressie en symboliek
- Prehistorische beschavingen en archeologie
- Duurzaamheid in kunst en materiaalgebruik
- Intergenerationele kennis en tradities

Voorgestelde combinaties:

Koppeling 1: Artistieke identiteit

Activiteit: "Mijn symbolische taal"

Deelnemers verkennen hun eigen culturele symbolen en creëren abstracte composities geïnspireerd op zowel Cucuteni-motieven als persoonlijk erfgoed.

Koppeling 2: Duurzame tradities

Activiteit: "Eco-kunst door de eeuwen heen"

Discussie over oude duurzame praktijken (bijv. natuurlijke pigmenten, lokale hulpbronnen) en hun relevantie in de huidige milieucrisis.

Koppeling 3: Interculturele geheugenwandeling

Activiteit: "Handen door de tijd heen"

Deelnemers vergelijken Cucuteni-artefacten met decoratieve tradities uit andere prehistorische culturen in heel Europa.

3. Debriefing en feedback

Om de impact te vergroten, worden facilitators aangemoedigd om deelnemers aan te sporen hun creatieve proces te verbinden met persoonlijke waarden en culturele wortels. Vragen als "Hoe weerspiegelt dit wie je bent?" of "Welke tradities heb je geërfd of opnieuw bedacht?" nodigen uit tot zinvolle reflectie.

Visuele journaling, storytelling of feedback van collega's kunnen de betrokkenheid ook buiten de sessie vergroten. Indien mogelijk zou de workshop kunnen eindigen met een kleine tentoonstelling van het werk van de deelnemers, waardoor het gevoel van eigenwaarde en de verbinding met de gemeenschap worden vergroot.

Deelnemers kunnen ook worden uitgenodigd om hun proces en reflecties vast te leggen in een kort fotodagboek of videoverhaal om met anderen te delen, waardoor de Cucuteni-geest van gemeenschappelijk geheugen wordt uitgebreid naar het digitale tijdperk.

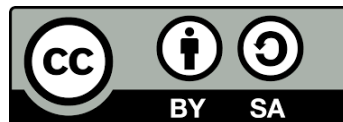
DISCLAIMER

Gefinancierd door de Europese Unie. De geuite standpunten en meningen zijn echter alleen die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie of het Europees Uitvoerend Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA). Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan hiervoor verantwoordelijk worden gesteld.

Authors

© 2025 - ENCRE - Europees netwerk van vertegenwoordigers en ondernemers van strips (BE), Skill Up srl (IT), Cap Ulysse (FR), Museumsverein Klostertal (AT), Complexul Muzeal National Moldova Iasi (RO), Quiosq (NE).

Deze publicatie kwam tot stand met de financiële steun van de Europese Commissie in het kader van het Erasmus + Project "ONE Culture - Overcoming Nationalism and Euroscepticism through Culture", N. 2024-1-BE01-KA220-ADU-000243645.

Attributie, aandeel in dezelfde staat

(CC BY-SA) : U bent vrij om het materiaal te delen - te kopiëren en opnieuw te distribueren in elk medium of formaat en aan te passen - te remixen, te transformeren en voort te bouwen op het materiaal voor elk doel, zelfs commercieel. De licentiegever kan deze vrijheden niet intrekken zolang u zich houdt aan de licentievoorwaarden onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding – u moet de juiste naamsvermelding geven, een link naar de licentie verstrekken en aangeven of er wijzigingen zijn aangebracht. U mag dit op elke redelijke manier doen, maar niet op een manier die suggereert dat de licentiegever u of uw gebruik van **GelijkDelen** goedkeurt - Als u het materiaal remixt, transformeert of erop voortbouwt, moet u uw bijdrage verspreiden onder dezelfde licentie als het origineel.

Geen aanvullende beperkingen – u mag geen juridische voorwaarden toepassen.

Co-funded by
the European Union

Co-funded by
the European Union

***Nationalisme en eurosceptis overwinnen
door middel van cultuur***